

Johann Christian Blasche Guilielmus Henricus Bieler

De Cavendo Abusu Supremi Iuris Naturalis Principii Perfice Te Dissertatio

Ienae: Marggraf, [1759]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn845471074>

Druck Freier Zugang

Cl. B.
48. 6. 91.

58

278

Fa-1092 (58.)

- 1) Philipp Hen. Frommanus *Dissertatio Anti-*
Barbiana
2) Carl Guilielm. Schramacher *tribe*
de Iulio Iulianorum apud veteres praefectus
3) Dan. Formis Theſes philoſophicae ſtudio
atque Polinbrokio oppoſitae
4) M. Golt. Georg Golt. Iren *dissertatio*
Cura Cyriani atque Iuliani episto-
rum aduersus Stephanum 1 Papae decre-
tum de haereticorum baptismo vniuersi
as oppoſitae Raymundo Maffio qui
fitioni ſubicit
5) Jac. Nic. Heſler *dissertatio philoſophica*
Theologica de Curatore brutorum
6) Golt. Georg. Iren. Griefinger *dissertatio*
qua de curia reſtaurationis Genes hu-
mani ex dea et his ſummi et mundi phyſi-
ci et pneumatici rationaliter explicatur
7) Iren. Adam. Ellor *Ionianismus eccle-*
ſiae Euangelicae male imputatur
8) Joh. Nic. Ioh. continuatio argumenti
exegetici de vſu et abuſu Graecorum in
primis ſcriptorum reſtaurationis noui
veris vocabulis et dicendi mori
9) Joh. Erſt Florcken *Abſurdum non*
ſunt Theſtamentum dicitur Iren. Iren.
Hartſch. Iren. Iren. Iren. Iren. Iren.
que Iren. Iren. Iren. Iren. Iren. Iren.
Iren. Iren. Iren. Iren. Iren. Iren.
10) Joh. Carl. Chriſtoph. Terben *dissertatio*
am Iren. Iren. Iren. Iren. Iren. Iren.
- 11) Ell. Abrah. Golt. Iren. *dissertatio*
iure ſanctificatio diei dominici ex ora-
culis V. I. adſeratur
12) Paul. Chriſt. Grent *dissertatio*
critica qua Iren. Iren. Iren. Iren.
non praefectus eſt
13) Carl. Benedick. Schneider *dissertatio*
exegetica qua Iren. Iren. Iren. Iren.
mo controuerſae exponitur
14) Jo. Chriſt. Broeſtedt *dissertatio*
nouitatem regimini
monarchici in eccleſiam vni uerſam
as oppoſitae Raymundo Maffio qui
perſpicue exponitur
15) Ell. Chriſt. Iren. Engelhardt *de de*
verborum Iren. Iren. Iren. Iren.
16) Chriſtoph. Ferd. Grof *de de*
verborum Iren. Iren. Iren. Iren.
17) Joh. Benedick. Carpzoni *de de*
neo-polemici de pericopis Euangeliorum
et epistolatum non temere eſt
18) Joh. Iren. Iren. Iren. Iren. Iren. Iren.
logice de vocatione Dei ad ſalutem vni-
eius gradibus et graduum rationibus
19) Golt. Iren. Iren. Iren. Iren. Iren. Iren.
Ea de vera vita fidei iuſtificationis
20) Joh. Riehberger *dissertatio*
logica de aqua baptiſmali pontificorum
21) Joh. Iren. Iren. Iren. Iren. Iren. Iren.
ca de Iren. Iren. Iren. Iren. Iren. Iren.
Iren. Iren. Iren. Iren. Iren. Iren.
22) Guil. Hen. Bieler *de de*
Iren. Iren. Iren. Iren. Iren. Iren.
de Iren. Iren. Iren. Iren. Iren. Iren.
23) Joh. Iren. Iren. Iren. Iren. Iren. Iren.
qua Iren. Iren. Iren. Iren. Iren. Iren.

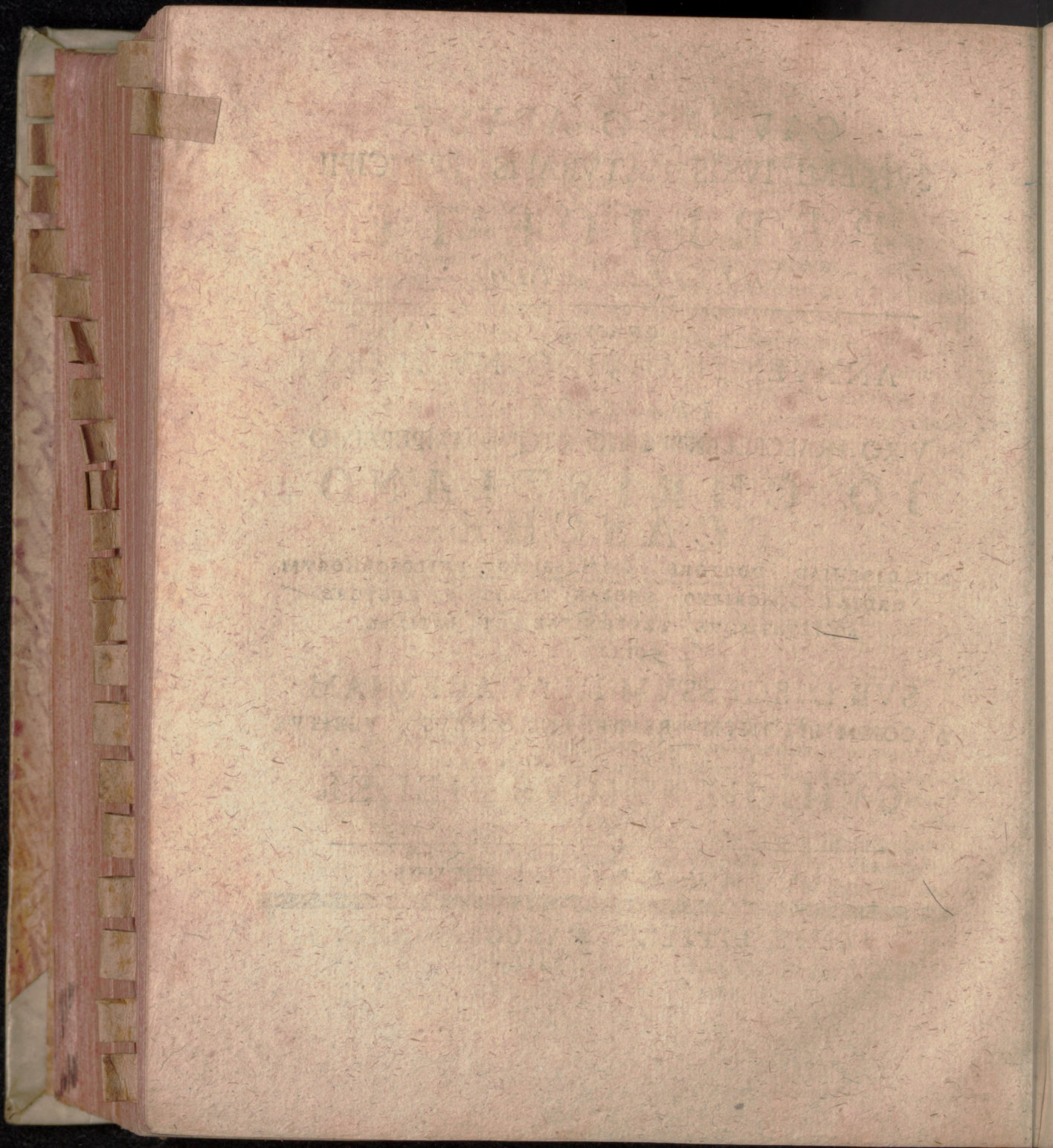
- 24 Petr Torfkal Dubia de principii
philosophiae recentioris
- 25 Jo. Frid Balback de Castell Tata Du
catus Alemanniae et Sueviae
- 26 Joh. Alth. Tischer ex jurisprudentia na
turali huiusmodi locum de legibus genera
tum tractat
- 27 M. Gottlob Frid Guddi dialabe historica
critica de Iuriconsultorum meritis in feri
phorum sacram
- 28 Henr. Alth. Haff. Unde de fine bonorum
quatenus ille quidem humana potest ra
tione consistit
- 29 Joh. Ludov. Rothmann dissertatio de ratione
- 30 Georg. Godofr. Zerniseh pro comprehen
sione in sextum Iosephicum commentatio
- 31 Georg. Ernst Finkler sacra et illustri
fodalitas b. Mariae virginis in monte
ad vetus Brandenburgum
- 32 Adae. Foerster Jo. Petr. Luwig
historiam principatus Brandenburgensis
et fata eius novissima sub Guilielmo
tertio explicant
- 33 Godofr. Blomquet dissertatio de Ma
terialismo
- 34 Joh. Paul. Schwab. de Elia Leuda
Germano dissertatio
- 35 Joh. Dan. Rulter historiae praeteri
tinae ut origine dignitatis ad consue
tudinem et hunc
- 36 Conrad. Rahmmacher disserta
tio moralis sistens exactam generalem
scientiarum moralium dispositionem
- 37 Joh. Wendel Hummel et Joh. Chri
stian Bernhard dissertatio philosophica
de notione obligationis
- 38 Joh. Petr. Oberlander de missis domi
nicis pontificis Romani iudiciis
dissertatio historica
- 39 M. Phil. Hic. Wolffia commentatio
de auctoritatibus divinae vocatum
et accentuum originis in V. Jeneribus

DE
CAVENDO ABVS
SVPREMI IVRIS NATVRALIS PRINCIPII
PERFICETE
DISSERTATIO

QVAM
ANNVENTE DIVINO NVMINE
PRAESIDE
VIRO PRAECELLENTISSIMO ATQVE AMPLISSIMO
IO. CHRISTIANO
BLASCHE
PHILOSOPHIAE DOCTORE AMPLISSIMO PHILOSOPHORVM
ORDINI ADSCRIPTO SHOLAE IENENSIS RECTORE
SOCIETATISQVE TEVTONICAE ET LATINAE
COLLEGA
SVB DISCESSVM IN ACADEMIAM
A COMMILITONVM REPREHENSIONIBVS TVEBITVR
AVCTOR
GVIL. HENRICVS BIELER
IENENSIS.

DIE APRIL. A. R. S. CIO IO CCLVIII.

IENAE LITTERIS MARGGRAFIANIS.

V I R O

ILLVSTRI AC EXCELLENTISSIMO

**IOANNI LVDOVICO
SCHLEMMIO**

DITIONIS HARSTENSIS PRAEFECTO

SVPREMO

**PATRONO SVO AETERNVM
COLENDO**

V I R

ILLVSTRIS AC EXCELLENTISSIME

P A T R O N E

AETERNVM COLENDE!

Ex singulari pietate ac obseruantia, quam
TIBI, VIR ILLVSTRIS AC
EXCELLENTISSIME, debeo,
profectae sunt rationes, quibus inductus TIBI
humillima mente breues has leuesque dedicatas
esse pagellas vehemeter cupio. Indulgeas, enixe
rogo, audaciae meae, qua TIBI specimen hocce
exigu-

exiguum ex eiusmodi scripturae genere, quod
TVA non satis dignum persona est, offerre et
tradere conor. Potest confirmare animum meum
liberalitatis facilitatisque cogitatio, qua, qui TE
adeunt, exceptos benigne, dimittere recreatos so-
les. Non utor adsentatorio sermone, a quo sem-
per tantopere abhorreo, ut eius etiam speciem re-
formidem. A qua tamen nunc quidem admo-
dum securus plurima TVA commemorare de-
cora possem, nisi singularis TVAE modestiae
rationem habens vererer, ne merito in reprehen-
sionem incurreret intempestiva oratio. Id modo
vellem, ut verba in promptu essent, ex quibus,
quam pio, quam sincero animo semper erga TE
fuerim, perspiceres. Melius igitur officio et pie-
tate functus fuero, si praestantissimas animi TVI
virtutes tacite venerans, a deo, summo et beni-
gnissimo rerum mortalium moderatore, castis
precibus contendam, ut pro tot tantisque benefi-
ciis, quibus me in posterum accumulabis, exopta-
tam TIBI TVAEQUE familiae splendi-

*disimae prosperitatem largiatur, TEQVE de
republica in dies praeclarius merentem quam diu-
tissime incolumem seruet atque florentem. Vale,
VIR ILLVSTRIS AC EXCELLEN-
TISSIME, meque semper habe commenda-
tissimum*

NOMINIS TVI
SPLENDIDISSIMI

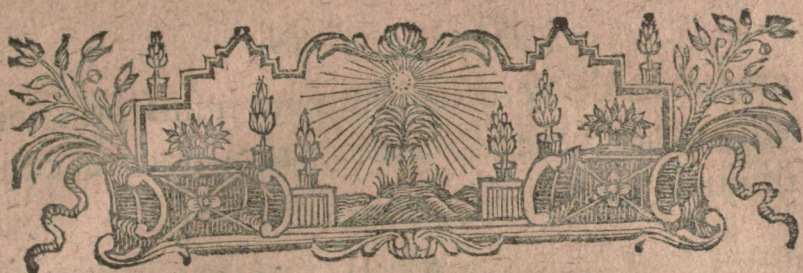
Dabam

senae pridie CAL. MAL.

A. R. F. CLO 19 CC LVIII

Cultorem Observantissimum

GVIL. HENRICVM BIELERV.

Q. D. B. V.

§. I.

Plerique hodie, rebus imbuti philo-
sophicis, de eo consentiunt, sum-
mum esse legum naturalium prin-
cipium: perfice te. Cuius principii ortum
explicare, veritatemque demonstrare, nec huius
libelli propositum est, nec opus esse censeo. Est
enim a summis philosophis satis superque de-
monstratum, neque negari potest, nisi suum quis-
que sensum et firmissima philosophorum argu-
menta in dubium vocare velit. Fuere quidem,
atque etiam sunt, qui huic repugnantes princi-
pio, alia comminiscuntur, quorum argumenta
refutare haud difficile sit. Hac autem pagella

A 2

prae-

praecipue de vero legitimoque huius principii
vfu, deque cauendo abusu pauca tradere con-
stitutum est.

§. II.

Sunt, qui hoc principium nimio exposi-
tum esse abufui existimant, ducere homines
ad perniciosam φιλαυτίαν, et in caussa esse, qua-
re illorum actiones a vitioso priuato regantur
commodo, ideoque toti humano generi noxium
esse. Nos quidem facile hoc damus, quod de
principii huius abusu dictum est, quaeque am-
plius dici possunt, haud raro accidere, atque
hanc legem saepissime applicatam perperam fu-
isse. Quod quidem eo est verisimilius, quoni-
am humana mens, natura perdita, ad φιλαυτίαν
aequo plus est procliuis. Vt autem vel optima
quaeque res, falsa adhibita applicatione, succum-
bere abufui potest: sic nunquam, si re abutimur,
perniciosam et noxiam illam esse cogere hinc
licet.

§. III.

§. III.

Legitima veri huius ac per se boni principii explicatio, minime ad φιλαυτίαν illud ducere, declarabit, dummodo recte atque sic, ut aequum est, cogitetur. Quod ipsum rei caput est, quam nunc agimus.

§. IIII.

Hoc igitur principium perficiendos nos esse iubet. Cum vero mens nostra et cognitio oppido quam sit limitata, facileque labi possit; tota res in eo vertitur, ut ne in iudicando, quid sit, quod nos perficiat, a vero aberremus.

§. V.

In perscrutandis iis, quae ad nostras faciunt perfectiones, rebus, quae momenti quid adferant ad salutem nostram atque felicitatem, nulla sane securior calcari via potest, quam si ipso deo duce utimur. Quod fieri potest, si eius sapientissima ac benignissima huius uniuersi administratio enucleatius ponatur ob oculos.

A 3

Ille

Ille enim vnicuique mortalium eiusmodi impertitur vitae conditonem, quae ei est optima.

§. VI.

Ab ipsa natiuitate deus indolem nobis animi, corporisque et externaе conditionis perfectiones attribuit et condonauit. Cum igitur suprema lex legum naturalium cum obligatione coniuncta sit (nam quaelibet lex parit obligationem seu officium); primum ad excolendum animum, deinde ad corpus, tandem ad externum statum perficiendum in primis nos obstrictos esse censendum est.

§. VII.

Ad obseruandum igitur supremum legum naturalium principium, primum officiorum genus illud est, quod menti debetur. Mens itaque hominis et voluntas excolenda est et perficienda.

Deus nobis mentem dedit et voluntatem ex nulla certe alia ratione, nisi vt a ceteris nos seiungeret animalibus, vt potentia eius, sapientia ac bonitate cognita, pio
eum,

eum, sancto ac sempiterno prosequeremur cultu, eiusque quam maxime produceremus honorem. Nam solus homo exsplendescit inter animantes, ob mentem suam, quae vna, quid verum falsumue sit, intelligit, quid bonum malumque iudicat, quae vna felicitatis nostrae opifex est et effectrix. Quod si autem excolere mentem, et voluntatem emendare non studemus, sed potius ingenii aciem obtundimus, animi dotes sepultas minimeque excultas relinquimus; qui potest, quid in quaque re verum sit, nec ne, intelligi? aut quomodo possumus ab erroribus tuti esse, qui insignem saepe turpitudinem habent, et felicitati nostrae sunt impedimento. Efficiunt enim, ut non tantum, quantum iustum est, cultum honoremque deo tribuamus, imo totum subuertamus creationis finem. Quae omnia repugnant summo legum naturalium principio: perfice te. Itaque huic si satisfacere studes, excolendo animo ac voluntati primum studium est tribuendum. Proinde nemo tam excellenti ac diuino dono dignus, nemo salutis suae beatitudinisque cupidus videri potest, nisi ad mentem voluntatemque perficiendam omni cura, cogitatione, studio incumbat.

§. VIII.

Quod mentis voluntatisque perficiendae studio proximum est officium, in perficiendi corporis cura cernitur.

Perficiendi corporis studium, cuius maxima pars in recta valetudine cum singulorum membrorum, tum totius

totius corporis conseruanda posita esse debet, ita nobis, vt ceteris animalibus omnibus, insitum est, vt, qui hoc neglexerit naturale officium, bestiis ipsis fiat deterior, nec quidquam, nisi huius vitae interitum, adeoque summi huius aevi boni amissionem ante oculos videat. Deinde, quoniam, neglecto in corpus suum officio, prius audet, vt periurus miles, de statione decedere, quam illi, a quo in ea positus erat, visum est; nihil sane in futuro aeuo, nisi infelicitatem expectare debet.

§. VIII.

Quando summo legum naturalium principio satisfacere volumus; post corpus proximam sibi curam poscit externa nostra conditio. In qua tria sunt, honor, res familiaris atque commoditas.

Perfectionis studium animo et corpori tribuendum esse ante dictum est. Quando igitur in dies animum et corpus ab imperfectionibus arcemus, et contra animum magis magisque imbuimus virtutibus, nosque artibus implemus, tum, harum perfectionum propositis speciminibus, verus existit honos. Iam quin honor nos perficiat, quin sit expetendus, nemo potest dubitare. Ad rem familiarem commoditatemque pertinet victus, amictus reliquaeque necessitates suauitatesque. Quae cum partim necessaria sint ad hanc vitam, partim iucundam eam reddant; quis est, qui hominem perfici his neget?

Quod

Quod autem perficit, id homo faciat. Ergo perface externam conditionem.

Cauendum autem est, ne falsum sequamur honorem, quem ex vulgi opinione metiri plerique solent, in genere, diuitiis, et dignitatibus positum. Cauendum est, ne vulgi adulationibus capi nos patiamur, qui sui commodi causa dicta omnia et facta laudant. Honor enim verus cum positus sit in aliorum de nostris perfectionibus iudicio vero rectoque: consequens est, vt, qui falsum sequitur honorem, qui blanditiis capi se patitur, non perfectionibus studeat, sed nubem pro lunone amplectatur. Denique cauendum est ab anxia nimisque corporis cura, qua qui sunt adfecti, molles effeminatique appellantur. Haec enim non perficit hominem, sed inertem eum ac languidum ad quoduis officiorum genus reddit.

§. X.

Quando igitur ita explemus officia, ad voluntatem diuinam nos conformamus. Exsequimur enim suum quisque officium, quod deus praescribit.

§. XI.

Si quis igitur ad aliquam animi aut corporis adspirauit perfectionem, si huius rei specimi-

B

na

na dedit; tum alii eo vti cupient homines, ad subleuandas necessitates vel publicas vel priuatas. Quo quidem felicitatis eius rationes magis constituuntur. Tum enim locum homo ingreditur, qui destinatio seu vocatio appellatur. Quod si ille munus, quodcunque demum sit, ambiens, principio non repugnat: neminem laede; si via honesta munus seu negotium adipiscitur: tum statum, in quo versatur, ab ipso deo prouisum ac destinatum esse, certe confidere potest. Si igitur scire cupit, quid sit, quod se perficiat: quid officium suum, quid vocatio, in sensu speciali sic dicta, a se postulet, perscrutetur. Haec officia totis expleat viribus: quicunque demum actionum fuerit euentus, hunc se perficere sciat, etiamsi, quod saepissime contingit, aliquamdiu cum aduersa fortuna sit conflictandum. Est enim eiusmodi actionum euentus, vt ipsa vocatio, a deo decretus atque prouisus.

§. XII.

§. XII.

Quando vocationi quisque suae operam diligenter nauat, ad communem reipublicae salutem tantum momenti, quantum potest, adfert.

Ex gubernationis diuinae sapientissima lege, cui optimum semper propositum est, non solum in toto hoc vniuerso, sed etiam, quod sponte fluit, in vnaquaque eius parte, ex hac, inquam, lege constat, eam quasi stationem a numine sapientissimo assignari vnicuique naturae intelligenti, vnde maxima ad huius vniuersi perfectionem accessio proficisci potest. Si quis igitur totis viribus in eam curam et cogitationem incumbit, vt statione sua fungatur, hoc est, munus suum recte administret: non potest non tantum adferre momenti ad publicam rem augendam ac perficiendam, quantum ab eo proficisci poterat.

COROLLARIUM. I.

Possunt igitur illorum dilui argumenta, qui nostrum reiciunt principium, et contra hoc: perface communem omnium salutem, esse optimum statuunt. Est enim hoc ita cum priore coniunctum, vt nullo modo diuelli possit.

COROLLARIUM. II.

Hic ergo tutissima nobis via aperitur, qua secundum diuinam voluntatem, quid honori diuino, quid reipublicae debeamus, cernitur.

SCHOLIION.

Atque haec quidem ipsa naturalis lex est, quam deus nobis patefecit: amato alium, ut te ipsum. Apparet ergo ex hoc ipso principio, ex natura cognito, ipsam naturam, deumque per eandem, legem societatis sanxisse. Qua nihil maius adfert momentum ad hominis salutem. Quae quidem veritas ab iis etiam intelligitur, qui a purioribus sacris sunt alieni.

§. XIII.

Si igitur datur lex: perfice te, alios perficiendo; si veram illam esse experientia nos docet: sua cuiusque perfectio motuum esse aliorum perficiendorum potest. Nec vitiosum esse eiusmodi agendi principium, vel inde patet luculenter, quod ipse deus in decalogo suo iisdem utitur rationibus, quibus ad servandum illum nos cohortatur. Exstat Exodi libro cap. XX, commate 12. notissimum illud: honorato utrumque parentem, ut diu aetatem agas in terra. Nonne legis huius servandae motuum ipsa est hominum felicitas? commate 6. eiusdem capituli etiam hoc legitur diuinum effatum: clementia uter ad millesimam usque stirpem erga mei

mei amantes, meaque praecepta conseruantes. Itaque ab ipso deo traditum est actionum motiuum sua cuiusque felicitas. Propterea nullo modo nec diuinis legibus, nec euangelii veritatibus contrarium est hocce principium. Caeterum cum spiritus sanctus, per diuinitus inspiratos viros, nos ita agere oportere dicat, quasi qui nullam sint accepturi mercedem; hac oratione id intelligi vult: quoniam tanta est hominum in bono imbecillitas, tamque imperfecta pietatis exercitatio, vt idemtidem in hac vita peccatis homo inquinetur, legumque transgressionibus; omnino non est, quod gloriatur, sibi que vllam operis mercedem vindicet.

§. XIII.

Christiani sapientis est, vt principium: perfice te, ita constituat, quemadmodum Christi doctrinae consentaneum est, hoc est, omnia faciat, quae religio poscit Christiana.

In obseruando hoc principio, alio, praeter deum, duce vti nefas esse, iam supra diximus. Quod si autem deum ducem sequimur, omnia etiam, quae doctrina Christi,

B 3

sive

sive religio praescribit Christiana, facere debemus, in qua quae volentes dei, quidque faciendum nobis sit, continetur. Sapiens ergo Christianus principium hoc: perfice te, semper ad regulas exigit doctrinae Christianae perquam necesse est.

§. XV.

In exsequendo summo legum naturalium principio: perfice te, mala omnia, quae sua cuiusque secum coniuncta habet muneris administratio, aequo animo perferenda sunt.

Si homo iusta via suum adeptus est munus, ideoque a deo profectum illud esse sibi persuadere potest; mala etiam, quae eius administratio secum fert, eadem permitte providentia diuina, in se deriuari persuasum habere debet, eam quidem ob rem, ut causae sint quarundam perfectionum atque bonorum admodum insignium. Quod quidem ex providentia numinis circa mala liquet. Perpressio enim malorum admodum perficit animum hominis, cuius maxima est perfectio, se ipsum vincere, cupiditatibus ac libidinibus imperare, et contra virtutibus efflorescere.

§. XVI.

Si igitur supremum legum naturalium principium: perfice te, praecipit, ut mentem nostram

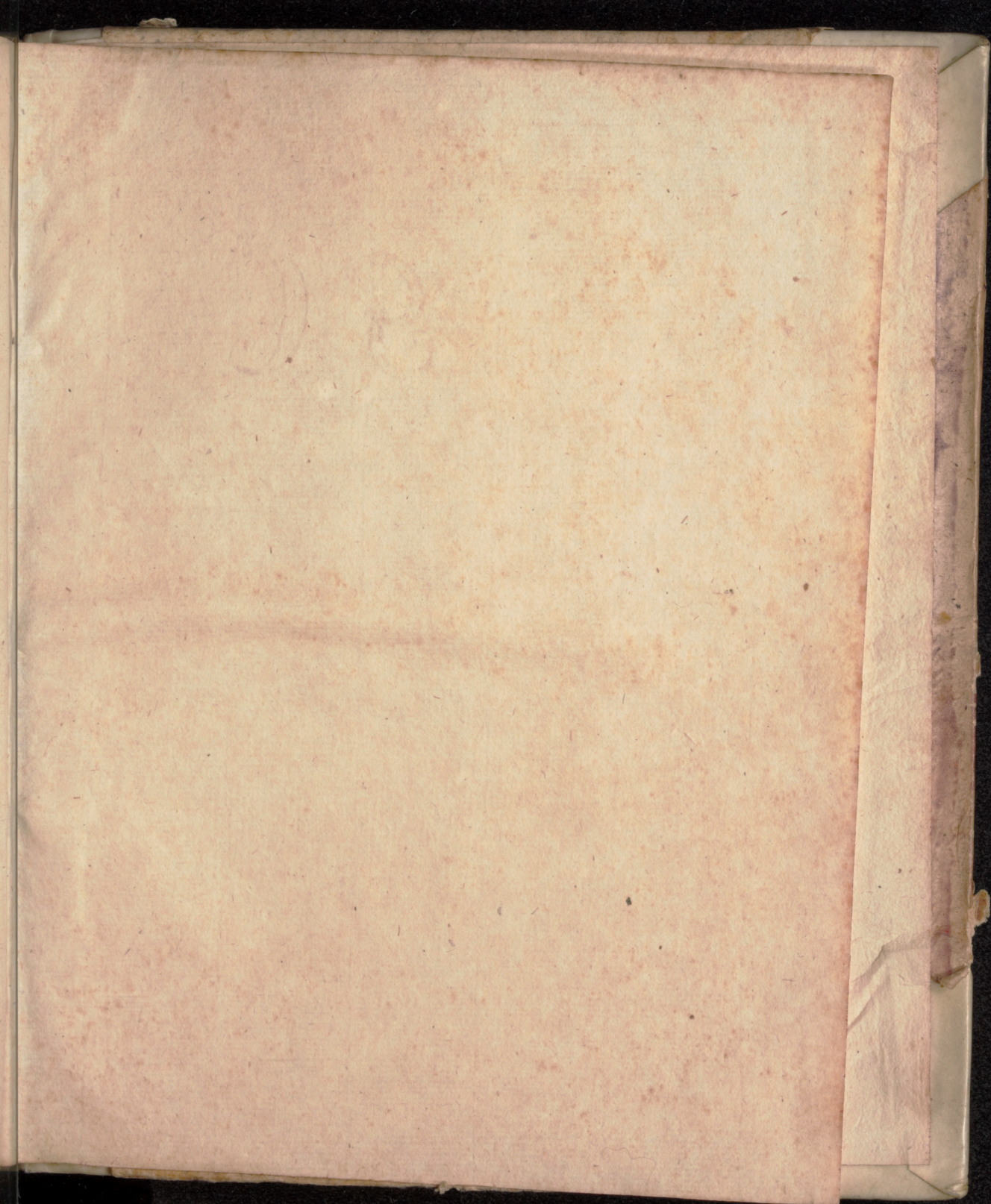
fram voluntatemque perficiamus (§. VII); si in perficiendi corporis cura expletio illius cernitur (§. VIII.); si in exsequendo hoc principio, ad communem reipublicae salutem tantum momenti, quantum potest, adfertur (§. XII.); si ex illo principio nascitur lex: perfice te, alios perficiendo (§. XIII.); si poscit hoc principium, ut Christianus sapiens illud ita constituat, ut consentaneum est Christianae religioni (§. XIII.); si in eius expletione mala omnia, quae sua cuiusque secum coniuncta habet muneris administratio, aequo animo perferenda sunt (§. XV.): optimum esse principium, nec ullum, quod melius sit, deprehendi posse, hinc satis liquet.

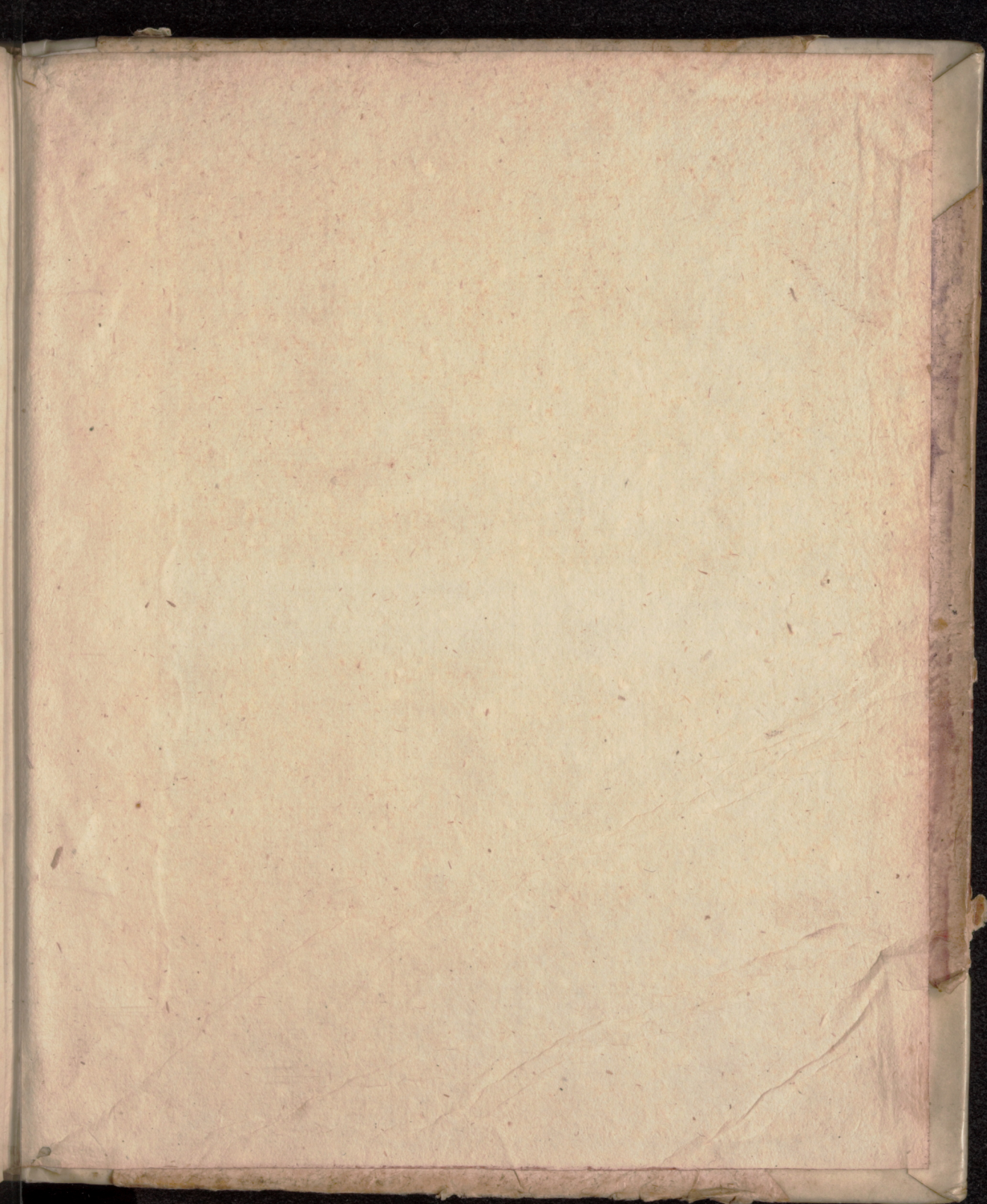
§. XVII.

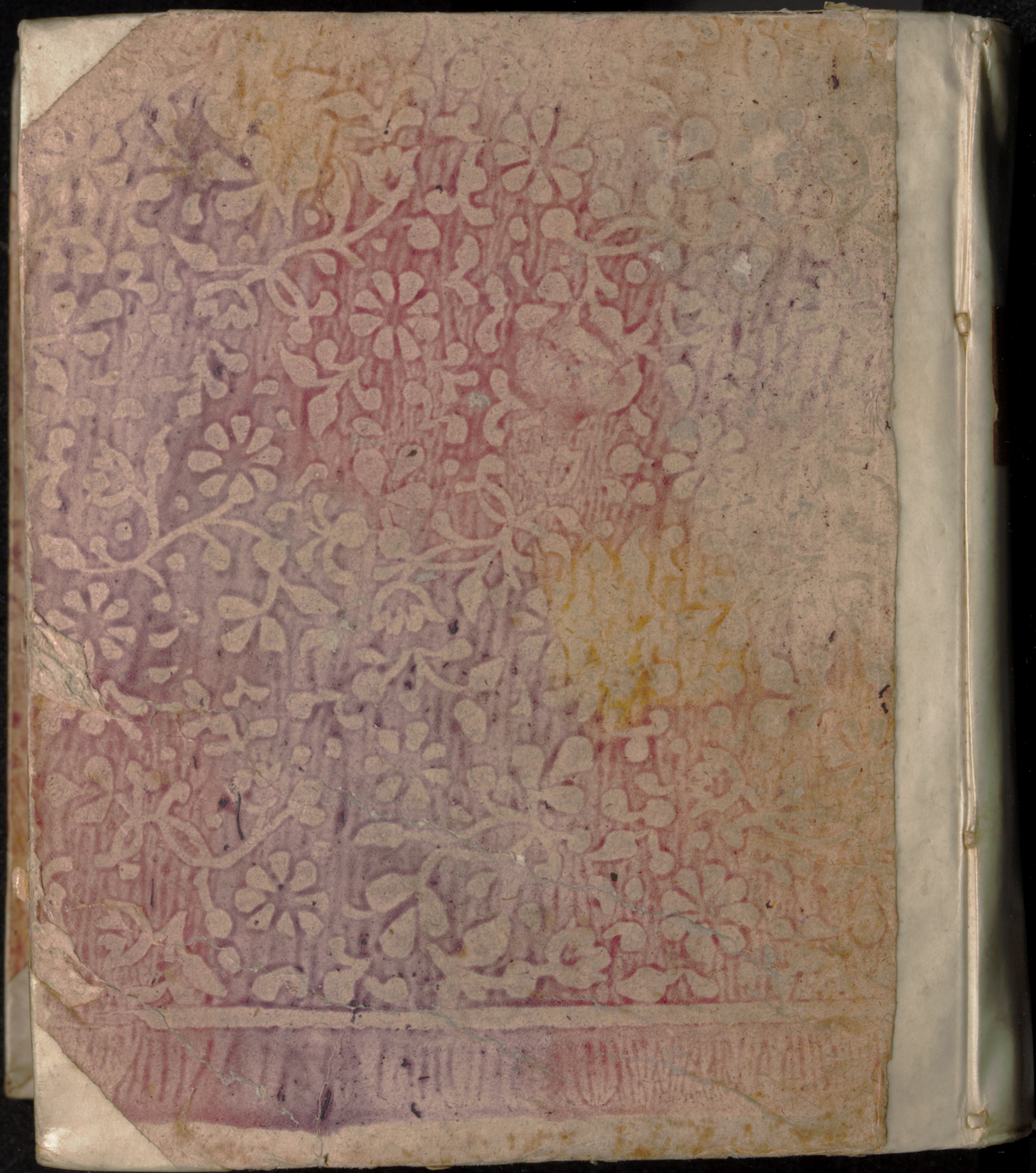
Atque haec quidem sunt, quae de his rebus proferre libuit. Quas etsi persequi possem; tamen, ne longior videar, finem faciam. Caeterum sic habeto, Lector beneuole, me, quidquid huius est, nulla ex alia composuisse ratio-

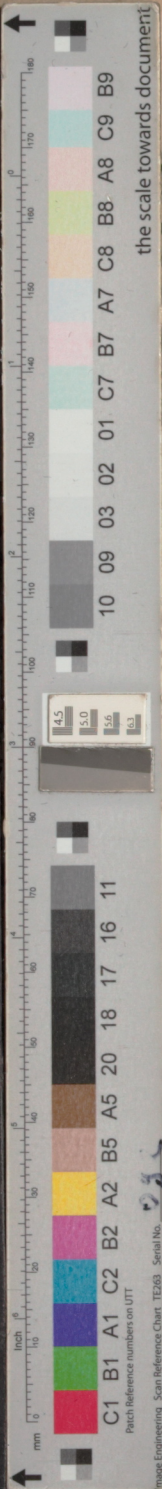
ratione, nisi, ne deesset, de qua disputaretur materia, neque amantissimi mei praeceptoris desiderio, cui ita visum est, deessem. Quod si quid in hoc leui specimine, quod minus artis, immo vitiosum sit, deprehendatur (quo quid verisimilius?); a iuvene profectum esse cogites, et veniam dabis.

the scale towards document

is) quibus subinde inferuebant pro meris notis cri-
pia quadam meditatione) *Grammat.* §. I. pag. 5.

§. LXXVIII.

testimonia recentiora tantae liti derimen-
ciunt. Nam EPHODAEVS, teste BVX-
biblioth. Rabbinica ad מפרש תנ"ך pag. 133. vi-
IV. circa annum 1394. post Christum na-
BANEL autem saeculo XV. circa annum
tae natus, & sub initium saeculi XVI. cir-
88. vel 1509. Venetiae denatus est, teste
Histor. Eccles. N. T. Tom. IV. ad Saec. XV. Cap.
HOTTINGERO in *Histor. Eccles. Saec. XV.*
nostro, dum viveret, ornamento Acade-
miae b. MAIO F. in *Dissert. de origin. Vit.*
RBANEL. BAROLOCC. in *biblioth. Rab-*
HENRICO IACOBO VAN BASHVY.
at. R. ISAACI ABARBANELIS *Commen-*
teuchum MOSIS praemissa. Et *Collectio-*
Lips. ad annum dclb c lxxxvi. pag. 529.
n, testibus Chronologis, circa annum ab
3435., conf. MARCI ZVERII BOXHOR-
ia pag. 13. seqq. ABRAH. BVCHOLZERI
gicus p. 32. Igitur inter *Efram & Ephodaeum*
Mille & octingenti; inter *Efram & Abar-*
& nongenti anni, intercesserunt.

§. LXXIX.

AEVS & ABARBANEL non sunt testes o-
RAS & Viri Synagogae Magnae figurae vo-

H 3

calium

Quando Epho-
daeus Abarba-
nel, & Mias-
vixerint.

non non ma-
imp. inu. ead-
milog. ibi-
aud

Ephodaeus &
Abarbanel non
sunt testes ocu-
lati,